

Standard zanimanja **STOLAR (za CNC)**

STANDARD ZANIMANJA

Naziv porodice zanimanja (<i>Occupation family</i>)	<i>Šumarstvo i obrada drveta</i>
Naziv zanimanja (<i>Name of the occupation</i>)	Stolar
Razina potrebne kvalifikacije (<i>Level of required qualification</i>)	<i>III.</i>

I dio:

1. Opis zanimanja

Stolar radi u industrijskim pogonima ili radionicama u oblastima primarne i finalne prerade drveta, proizvodnje namještaja (masivnog, pločastog, tapeciranog), građevinske stolarije, podnih obloga, furnira, ploča, ambalaže, ostalih proizvoda od drveta te prerade drvnih ostataka.

Kada rade u oblasti male privrede, stolari proizvode manje serije i unikate, dizajniraju namještaj prema vlastitim idejama i prema željama kupca, obraćajući pritom pozornost na opterećenje, funkcionalnost i dizajn. Izrađuju crteže, biraju odgovarajuće vrste drveta, drvene sirovine i materijale u skladu s ekonomskim i ekološkim aspektima. Kada radi kao samostalni poduzetnik, obavlja i poslove pripreme ponude, izrade kalkulacije i prodaje.

Osim namještaja i ugradnih dijelova, proizvode i konstrukcijske elemente, kao što su prozori, vrata, stube, podovi, stropovi i slične konstrukcije za unutrašnju gradnju, kućišta (naprimjer kutije za transport), spremišta (na primjer bačve), sanduke, ali i igračke i sportske sprave. Stolari održavaju proizvode i restauriraju ih, pazeći pritom na način i stil gradnje.

Stolari vladaju tehnikama za obrađivanje i spajanje drveta, kao što su blanjanje, rezanje, brušenje, lijepljenje, presiranje itd. Pritom se koriste ručnim alatima, ali i najmodernijom strojarskom tehnikom, opslužuju računalno upravljane stroja (CNC), podešavaju ih, održavaju i nadgledaju. Prilikom površinske obrade drveta primjenjuju tehnike zaštite (grundiranje, bajcanje, premazivanje lakom, uljem i voskom). Provode kontrolu kvalitete, naknadne i korektivne radove.

Osim drvetom i drvnim sirovinama stolari se u radu koriste i ostalim materijalima (plastika, staklo i metal). Provode mjere zaštite na radu / protupožarne zaštite i zaštite životne sredine.

Da bi obavljao navedene poslove, *stolar* mora imati opću tjelesnu i psihomotoričku sposobnost, dobru spretnost ruku i prstiju, dobar sluh, dobar vid te sposobnost predočavanja prostornih odnosa.

Osjećaj odgovornosti, točnosti i preciznosti iznimno su važni za ovo zanimanje.

2. Skupine poslova, ključni poslovi i aktivnosti

Skupina poslova	Ključni poslovi	Aktivnosti
Analiza, planiranje i organizacija rada	Analiziranje tehnoloških zahtjeva	<ul style="list-style-type: none"> - Analizirati planove proizvodnje - Analizirati projektnu dokumentaciju (skice, crteži, tehnički opisi) - Analizirati tehnološku dokumentaciju (krojne liste, tehnološki proces, materijalna lista, lista normi) - Provjeravati mogućnosti realiziranja dizajna proizvoda
	Planiranje potrebnih materijala i organizacija tijeka izrade proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> - Sudjelovati u izradi proizvodne kalkulacije - Planirati potrebna osnovna i pomoćna sredstva - Analizirati tehnologiju radnog postupka - Planirati redoslijed postupaka i vremenskih planova za proizvodnju - Izrađivati plan proizvodnje - Raspoređivati zadatke po radnim pozicijama i koracima
	Analiziranje zahtjeva klijenata	<ul style="list-style-type: none"> - Provjeravati zahtjeve klijenata - Uspoređivati zahtjeve klijenata s važećim normama i standardima - Provjeravati izvodivosti
Priprema radnog mjesta	Upoznavanje radne i tehničko-tehnološke dokumentacije	<ul style="list-style-type: none"> - Pregledati radni nalog - Pregledati tehničku dokumentaciju - Pregledati tehnološku dokumentaciju
	Opskrbljivanje radnog mjesta potrebnim alatima, priborom i materijalima	<ul style="list-style-type: none"> - Čistiti radno mjesto - Trebovati potrebni materijal / poluproizvod - Trebovati potrebni alat
	Provjeravanje funkcionalnosti / stanja strojeva i alata	<ul style="list-style-type: none"> - Provjeravati stanje energetske izvora i vodova - Provjeravati funkcionalnost strojeva - Provjeravati funkcionalnost alata - Provjeravati funkcionalnost / stanje pribora, pomoćnih

		<p>sredstava i šablona</p> <ul style="list-style-type: none"> - Provjeravati funkcionalnost IT-opreme
Operativni poslovi	Pripremanje tehničke i tehnološke dokumentacije i pokretanje radnih naloga	<ul style="list-style-type: none"> - Pripremati crteže (radionički, sklopni i montažni) - Pripremati krojne liste - Pripremati radne naloge - Lansirati radni nalog u proizvodnju
	Proizvodnja i spajanje pojedinačnih dijelova	<ul style="list-style-type: none"> - Rasijecati / razrezivati, usijecati / urezivati, kantirati, bušiti, narezivati... drvene sortimente / poluproizvode (od punog i usitnjenog drveta) - Obradivati elemente prema planu i propisanim podacima te ih pripremiti za montažu - Obradivati elemente za lijepljenje po dužini, širini i debljini - Premazivati ljepilom površine za spajanje - Obradivati kantove i površine i premazivati - Spajati pojedine dijelove u cjelinu - Obradivati i montirati poluproizvode poput stakla, dijelova od metala ili plastike
	Finalna / površinska obrada i zaštita drveta	<ul style="list-style-type: none"> - Obradivati površine vodeći računa o njihovom opterećenju, tehničkim i ekološkim aspektima - Čistiti i brusiti ravne i zakrivljene površine - Odabirati kemijska zaštitna sredstva u skladu s eksploatacijskim uvjetima proizvoda - Premazivati obrađene površine različitim postupcima i materijalima

	Završni montažni radovi (kupac / građevinski objekt)	<ul style="list-style-type: none"> - Provjeravati mjere na licu mjesta i usporediti ih s radnom dokumentacijom - Primijeniti tehnološki postupak za stručnu i ispravnu montažu i demontažu elemenata ugradnje - Provjeravati oštećenja elemenata (popraviti ili zamijeniti) - Provjeravati funkcionalnosti nakon montaže - Sačinjavati primopredajni protokol
	Pokretanje strojeva (CNC)	<ul style="list-style-type: none"> - Pokretati stroj - Dovoditi agregate u polazni / krajnji položaj - Pokretati agregate i transportne trake - Brisati preostale naredbe / resetirati - Odabirati potrebne alate i provoditi kontrolna mjerenja
	Izrađivanje / korigiranje i simulacija programa na CNC strojevima	<ul style="list-style-type: none"> - Provjeravati datoteke s istim ili sličnim crtežima - Koristiti program s istim ili sličnim elementima - Izrađivati / korigirati jednostavnije programe - Koristiti / unositi 3D-modele u operacijski sistem CNC-strojeva - Provjeravati točnost podataka unesenih u program - Provoditi simulaciju programa na računalu i na strojevima
	Praćenje i upravljanje CNC strojem	<ul style="list-style-type: none"> - Pozicionirati i fiksirati izradak - Pratiti režime obrade - Pratiti rad senzora - Provoditi kontrolna mjerenja - Odlagati gotove proizvode - Isključivati uređaje i agregate
	Praćenje izvršenja radnog naloga	<ul style="list-style-type: none"> - Pratiti izvršenje radnog naloga po kvantiteti - Pratiti izvršenje radnog naloga po kvaliteti - Pratiti utrošak materijala - Pratiti normative i vremenski plan

Administrativni poslovi	Popunjavanje izvješća	<ul style="list-style-type: none"> - Voditi dnevno izvješće - Voditi periodično izvješće o stanju opreme, alata i materijala - Voditi zapisnik o reklamacijama - Evidentirati kvarove i zastoje - Evidentirati termine periodičnog održavanja
	Popunjavanje radne dokumentacije	<ul style="list-style-type: none"> - Popunjavati radne naloge - Popunjavati otpremnice - Evidentirati utrošak materijala - Evidentirati vremena izrade i broj obradaka - Identificirati greške u tehničkim dokumentima
Komunikacija i suradnja s drugima	Uspostavljanje kvalitetne komunikacije u kolektivu	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijati poslovnu suradnju s pretpostavljenim, suradnicima i pomoćnim osobljem - Sudjelovati u rješavanju problema u realizaciji radnih zadataka - Organizirati / surađivati u timu u svrhu uređenja radnih procesa - Davati prijedloge za poboljšanje radnih procesa
	Uspostavljanje kvalitetne komunikacije s poslovnim partnerima / klijentima	<ul style="list-style-type: none"> - Komunicirati s klijentima prije montaže i tijekom montaže, u skladu s principima poslovne filozofije - Razmjenjivati poslovnu dokumentaciju s poslovnim partnerima / klijentima - Blagovremeno reagirati na pritužbe poslovnih partnera / klijenata
Osiguranje kvalitete	Osiguranje ulazne kontrole	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrolirati ulazne materijale prema važećim standardima - Kontrolirati količine i rokove trajanja - Kontrolirati ispravnost pakiranja - Kontrolirati gabarite / mjere ulaznih materijala - Pridržavati se uputa dobavljača o načinu skladištenja
	Osiguranje kvalitete tehnološkog procesa	<ul style="list-style-type: none"> - Racionalno se koristiti materijalima / poluproizvodima, alatima i energijom

		<ul style="list-style-type: none"> - Pridržavati se propisanog redoslijeda radnih koraka - Primjenjivati upute dobavljača u odnosu na korištenje materijala / poluproizvoda i alata - Provjeravati / kontrolirati točnosti mjernih instrumenata - Provoditi kontrolna mjerenja
	Osiguranje kvalitete gotovog proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> - Provjeravati mjere i vršiti kontrolu gotovog proizvoda - Provjeravati estetske / funkcionalne točnosti proizvoda - Kontrolirati pakiranje, označavanje i ambalažu - Provjeravati kompletnost dokumentacije (plan za montažu, opisi, certifikat za garanciju, bar kod itd.)
Zaštita zdravlja i životne okoline	Primjena mjera zaštite na radu i protupožarne zaštite	<ul style="list-style-type: none"> - Provoditi mjere zaštite na radu - Provjeravati ispravnost sredstva zaštite na radu / protupožarne zaštite - Provoditi mjere protupožarne zaštite - Nadzirati stanje energetskih postrojenja i vodova (posuda pod pritiskom, el. vodova, plinskih i uljnih instalacija)
	Provođenje mjera zaštite životne sredine	<ul style="list-style-type: none"> - Provoditi mjere odlaganja otpadnog materijala - Primjenjivati mjere zaštite životne sredine prema važećim zakonskim i podzakonskim propisima

3. Poželjni stavovi

Stolar efektivno koristi radno vrijeme, preuzima odgovornost za svoj rad, pokazuje pozitivan odnos prema značaju tehničke i funkcionalne ispravnosti opreme i sredstava za rad, iskazuje sposobnost za timski rad i kooperativnost, preuzimanje inicijative i snalaženje u novim situacijama. Treba da ima razvijen smisao za dizajn, estetiku, sposobnost predočavanja prostornih odnosa, tehničko i konceptualno razmišljanje.

Pokazuje pozitivan odnos prema primijeni mjera zaštite na radu, mjera protupožarne zaštite, značaju očuvanja i zaštite životne okoline, kao i prema profesionalno etičkim normama i vrijednostima. Posjeduje prezentacijske vještine, spremnost za razvoj poduzetničkog duha i građanske kompetencije.

Pokazuje spremnost za primjenu suvremenih materijala, stjecanje novih znanja, praćenje razvoja tehnologija i CNC strojeva.

4. Radno okruženje i uvjeti rada

Stolar poslove obavlja u industrijskom pogonu, zanatskoj radionici i/ili na terenu (montaža).

Stolar rukuje alatima za ručnu obradu drveta, klasičnim strojevima, CNC strojevima, drugim uređajima za obradu drveta i mjernim instrumentima.

U radnom okruženju moguća je povišena temperatura zraka, intenzitet zračenja, količina otpadnih čestica materijala u zraku, koncentracija štetnih isparenja i buka. Radni položaj tijela je stojeći ili sjedeći.

Tijekom rada neophodna je upotreba propisanih sredstava zaštite na radu, protupožarne zaštite, kao i primjena propisanih mjera zaštite životne okoline.

5. Povezanost s ostalim zanimanjima

Zanimanju *stolar* bliska su sljedeća zanimanja (imaju zajedničke-generične stručne kompetencije): tehničar za obradu drveta, tapetar, tesar, operater na CNC strojevima te druga zanimanja vezana za poslove tehnologije obrade drveta.

Zanimanje *stolar* povezano je i sa zanimanjima menadžmenta, inženjera različitog profila (arhitekt, dizajner, konstruktor strojeva za obradu drveta), tehničara različitih profila, proizvođača okova i sredstava za montažu, boja i lakova, pomoćnog osoblja i osoblja održavanja.

II dio:

IDENTIFIKACIJA STRUČNIH KOMPETENCIJA (znanja, vještina i stavova)

Za uspješno izvođenje poslova / zadataka / aktivnosti, opisanih u *dijelu I*, potrebna su znanja, vještine i lične kompetencije (stavovi)

Znanje – što osoba mora znati	Vještine – za što osoba mora biti sposobna	Lične kompetencije
<u>Analiziranje tehnoloških zahtjeva</u> <ul style="list-style-type: none"> - Definira planove za proizvodnju - Definira pravila i elemente tehničkog crteža - Opiše dijelove proizvoda i elemente tehnoloških procesa - Navede materijal i resurse	<ul style="list-style-type: none"> - Analizira planove za proizvodnju - Izrađuje crteže, skice, u skladu s postojećim normama i pravilima tehničkog crtanja - Prilagođava crtež dizajnerskim zahtjevima	<ul style="list-style-type: none"> - Pokaže spremnost za stjecanje novih znanja i iskustava te primjenu novih tehnologija i materijala - Pokazuje pozitivan odnos prema značaju tehničke i funkcionalne ispravnosti opreme i sredstava za rad - Preuzima odgovornost za svoj rad - Racionalno koristi resurse - Pokazuje inicijativu i kreativnost u radu - Posjeduje / razvija smisao za sklad, estetiku i dizajniranje - Pokazuje prilagodljivost različitim uvjetima rada i snalažljivost u nepredvidivim situacijama - Spremnost za timski rad i kooperativnost - Komunikativnost - Posjeduje prezentacijske vještine
<u>Planiranje potrebnih materijala i organizacija tijekom izrade proizvoda</u> <ul style="list-style-type: none"> - Kratko opisuje postupak izrade proizvodne kalkulacije - Diskutira tehničke mogućnosti za proizvodnju proizvoda - Definira karakteristike materijala - Opisuje svojstva i vrste drvnih sortimenata - Definira planirane aktivnosti i vrijeme izrade - Identificira ljudske resurse - Izračunava troškove	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje pravila za izradu proizvodne kalkulacije - Odabire potrebni materijal i resurse - Utvrđuje tehnološke postupke proizvodnje - Procjenjuje tehničke mogućnosti proizvodnje proizvoda - Klasificira materijale po skupinama i tipovima - Odabire drvo prema vrsti, svojstvima i primjeni - Utvrđuje potrebe drugih materijala (metala, plastike, stakla i sl.) i odgovarajućih alata - Odabere način spajanja i presiranja - Određuje potrebna mjerenja i tolerancije - Utvrđuje postupak ugradnje okova - Formulira vremenski plan - Određuje nositelje planiranih aktivnosti - Određuje radne procese u skladu s ergonomskim, ekološkim i za sigurnost relevantnim aspektima	

<p><u>Analiza zahtjeva klijenata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Navodi važeće standarde - Navodi važeće normative - Identificira zahtjeve kupca u skladu sa standardima 	<ul style="list-style-type: none"> - Uspoređuje zahtjeve klijenata s važećim standardima i normama - Modificira proizvod u skladu sa zahtjevima - Prezentira modele i uzorke 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Svjesnost o značaju zaštite zdravlja, primjene mjera i sredstava zaštite na radu / protupožarne zaštite (uključujući sredstva lične zaštite)</i>
<p><u>Upoznavanje radne i tehničko-tehnološke dokumentacije</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificira elemente radnog naloga - Definira elemente tehničke dokumentacije - Identificira elemente tehnološke dokumentacije 	<ul style="list-style-type: none"> - Obavlja pregled i sortiranje radnih naloga prema elementima - Obavlja pregled tehničke dokumentacije - Obavlja pregled tehnološke dokumentacije 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Pokazuje pozitivan odnos prema značaju očuvanja i zaštite životne okoline te primjeni propisa i mjera za klasificiranje i zbrinjavanje otpada</i>
<p><u>Opskrbljivanje radnog mjesta potrebnim alatima, priborom i materijalima</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Definira alate prema njihovim svojstvima i primjeni - Definira svojstva materijala - Opisuje karakteristike / namjene šablona i pribora - Objašnjava pojam i funkciju pripreme radnog mjesta 	<ul style="list-style-type: none"> - Odabire potrebne alate - Odabire potrebne materijale - Odabire potrebne šablone i pribor - Primjenjuje pravila / postupke pripreme i organizacije radnoga mjesta u skladu s ergonomskim i ekonomskim kriterijima - Primjenjuje postupke održavanja transporta sredstava i transportnih putova 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Pokazuje spremnost za razvoj poduzetničkih vještina</i>
<p><u>Provjeravanje funkcionalnosti / stanja strojeva i alata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificira parametre energetske opreme i izvora energije - Identificira sigurnosne mjere strojeva - Objašnjava značaj i upotrebu alata, pomagala i šablona - Definira principe korištenja IT opreme u proizvodnim procesima 	<ul style="list-style-type: none"> - Obavlja vizualni pregled stanja električnih vodova / izvora energije - Primjenjuje pravila i postupke za pripremu i provjeru ispravnosti strojeva - Obavlja odabir alata, strojeva, uređaja i pomoćnih sredstava - Primjenjuje pravila i postupke za pripremu i provjeru ispravnosti alata, pribora i šablona - Utvrđuje funkcionalnost IT opreme 	

<p><u>Pripremanje tehničke i tehnološke dokumentacije i pokretanje radnih naloga</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Definira pravila tehničkog crtanja - Opisuje postupke rada s tablicama i primjene rač. programa - Definira tehnološke norme za proizvodnju, radne mogućnosti i materijale 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje principe / pravila tehničkog crtanja i nacrtne geometrije - Primjenjuje postupke izrade materijalnih i krojnih lista - Utvrđuje kalkulaciju troškova i vrijeme za proizvodnju - Sačinjava liste elemenata - Sačinjava liste materijala
<p><u>Proizvodnja i spajanje pojedinačnih dijelova</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Opisuje postupke obrade elemenata za pojedinačnu proizvodnju i spajanje elemenata - Opisuje postupak pripreme za lijepljenje / spajanje elemenata - Definira pravila slaganja elemenata za lijepljenje - Opisuje postupak pripreme i nanošenja ljepljiva 	<ul style="list-style-type: none"> - Obavlja postupak utvrđivanja vlažnosti drveta - Uočava greške na drvetu i prisutnost štetočina - Koristi alate za ručnu obradu - Primjenjuje tehnike za obradu drveta (rasijecanje, usijecanje, kantiranje, bušenje, narezivanje...) - Odabire način spajanja (lijepljenje ili razdvojiva veza) - Vršiti premazivanje površina koje se lijepe - Primjenjuje pravila slaganja elemenata za lijepljenje - Postavlja složene elemente u presu / stegu - Utvrđuje kvalitetu spoja lijepljenih elemenata - Odabire i montira poluproizvode poput stakla, dijelova od metala ili plastike
<p><u>Finalna / površinska obrada i zaštita drveta</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Definira značaj zaštite drveta - Definira oblike zaštite drveta - Opisuje postupke površinske obrade i zaštite drveta - Definira kemijska sredstva za zaštitu drveta - Definira način nanošenja zaštitnih sredstava 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje tehnike površinske obrade (brušenje, poliranje, grundiranje...) - Primjenjuje tehnike nanošenja kemijskih sredstava zaštite drveta (četkom, kompresorom, potapanjem...) - Odabire kemijska zaštitna sredstva, u skladu s eksploatacijskim uvjetima proizvoda - Primjenjuje različita kemijska sredstva (bajcevi, boje, lakovi, fungicidi, insekticidi...)

<p><u>Završni montažni radovi (kupac / građevinski objekt)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificira mjesta ugradnje - Definira postupak ugradnje i montaže proizvoda - Definira sigurnosne i funkcionalne mogućnosti ugradnje / montaže 	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrđuje kompatibilnost mjera proizvoda i mjesta ugradnje - Utvrđuje redoslijed dijelova koje treba montirati - Odabire sredstva za pričvršćivanje, u skladu s okolnostima i opterećenjem - Utvrđuje postojanje energetskih vodova na mjestima montaže (struja, voda, grijanje...) - Utvrđuje funkcionalnost ugrađenog / montiranog elementa - Obavlja proceduru primopredaje posla
<p><u>Pokretanje strojeva (CNC)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificira radne parametre strojeva - Opisuje postupak pokretanja stroja - Opisuje postupak pokretanja agregata i pomoćnih uređaja - Definira postupak brisanja preostalih naredbi - Definira polazne / krajnje položaje agregata - Opisuje alate, metode mjerenja i svojstva uređaja za mjerenje 	<ul style="list-style-type: none"> - Obavlja postupke pokretanja strojeva - Obavlja postupke pokretanja agregata i pomoćnih uređaja - Podešava radne parametre stroja - Obavlja postupke brisanja preostalih naredbi - Obavlja postupke dovođenja agregata u polazne / krajnje položaje - Vršiti odabir relevantnih metoda i uređaja za mjerenje
<p><u>Izrađivanje / korigiranje i simulacija programa na CNC strojevima</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Definira principe korištenja računala u procesima proizvodnje (na primjer CAD/CAM) - Opisuje principe rada CAD-modula i 3D programskih paketa za modeliranje - Opisuje postupak simulacije programa izrade na računalu i / ili stroju 	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađuje jednostavni program, uz pomoć G-koda - Primjenjuje programe / dijelove iz baze / biblioteke programa - Izrađuje jednostavniji 3D-model, koji je prilagođen operacijskom sistemu na CNC-strojevima - Analizira točnost podataka unesenih u program - Izvršava simulaciju unesenog programa - Primjenjuje odredbe zaštite i arhiviranja podataka - Primjenjuje namjenski softver i upravlja njime - Primjenjuje softverske programe (CAD / CAM, Excel, Word...)i koristi se njima - Koristi se portalima na internetu

<p><u>Praćenje i upravljanje CNC strojevima</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Definira način pozicioniranja i fiksiranja obradaka - Definira režime / modove obrade - Prepoznaje elemente za iniciranje i signale za obradu - Opisuje postupak mjerenja te metode i svojstva uređaja za mjerenje - Identificira razinu finaliziranja proizvoda - Opisuje postupak isključivanja agregata i pomoćnih uređaja 	<ul style="list-style-type: none"> - Odabire način pozicioniranja i fiksiranja obradaka - Primjenjuje propisane režime / modove obrade - Detektira signale senzora (tip i formu) - Odabire odgovarajuće metode i uređaje za mjerenje - Provjerava razinu finaliziranja proizvoda i izvršava odlaganje - Obavlja postupke isključivanja agregata i pomoćnih uređaja
<p><u>Praćenje izvršenja radnog naloga</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Opisuje tijek tehnološkog postupka po kvaliteti, kvantiteti, utrošku materijala i vremena 	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrđuje usklađenost planiranih i ostvarenih elemenata iz radnog naloga - Klasificira proizvode / eksponate u skupine po kvaliteti / kvantiteti - Primjenjuje metode verbalne i pismene prezentacije i komunikacije (IT tehnologije, internet, PowerPoint prezentacije itd.) - Primjenjuje pravila i postupke za rješavanje problema
<p><u>Popunjavanje izvješća</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlikuje vrstu obrazaca i način popunjavanja - Opisuje postupak periodičnog održavanja - Navodi kvarove i zastoje - Navodi vrijeme rada alata 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje tehnike izrade izvješća u traženoj formi
<p><u>Popunjavanje radne dokumentacije</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Opisuje način popunjavanja radnog naloga - Identificira elemente radne i tehničko-tehnološke dokumentacije - Prepoznaje greške u tehničko-tehnološkoj dokumentaciji 	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrđuje elemente radnog naloga - Primjenjuje propisane tehnike unosa podataka u radnu dokumentaciju - Evidentira greške u tehnološkoj dokumentaciji

<p><u>Izgradnja kvalitetne komunikacije u kolektivu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Opisuje načine komunikacije sa službama iz kolektiva - Prepoznaje načine za rješavanje problema u realizaciji radnih zadataka - Opisuje elemente i značaj timskog rada - Definira značaj pravovremenog informiranja suradnika 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje principe pravilne komunikacije, u skladu s organizacijskom strukturom - Odabire način rješavanja problema u realizaciji radnih zadataka - Uspostavlja pravilan odnos s nadređenim i suradnicima - Koristi se stručnom terminologijom
<p><u>Uspostavljanje kvalitetne komunikacije s poslovnim partnerima / klijentima</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prepoznaje značaj uspostavljanja poslovne suradnje - Definira pravila i načine poslovne komunikacije 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje sredstva i tehnike usmene i pismene poslovne komunikacije - Odabire odgovarajuće mjere u procesu otklanjanja žalbi i prigovora poslovnih partnera - Demonstrira primjerena pravila ponašanja u ophođenju s klijentima - Primjenjuje odabrani proizvod / eksponat i koristi se metodama za prezentiranje
<p><u>Osiguranje ulazne kontrole</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificira vrste i kvalitetu ulaznih materijala - Prepoznaje način klasifikacije i obilježavanja u skladu s važećim standardima - Opisuje sistem kvalitete u privrednom subjektu 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje važeće standarde u tijeku ulazne kontrole - Primjenjuje upute dobavljača o načinu skladištenja i čuvanja ulaznih materijala - Utvrđuje količine i kvalitetu ulaznih materijala - Klasificira ulazne materijale - Primjenjuje interne upute o načinu zaštite i čuvanju proizvoda - Odabire postupak kemijske zaštite, u skladu sa zahtjevima konstrukcijske komponente, uz vođenje računa o tehničkim i ekološkim aspektima
<p><u>Osiguranje kvalitete tehnološkog procesa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Opisuje značaj racionalnog korištenja materijala / poluproizvoda, alata i energije - Opisuje redoslijed operacija tehnološkog procesa - Opisuje značaj implementacije uputa isporučitelja 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje propisane procedure i pravila tehnološkog postupka - Primjenjuje smjernice dobavljača o načinu upotrebe alata i materijala - Utvrđuje funkcionalnost i točnost instrumenata za mjerenje

<p>u vezi s primjenom materijala</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opisuje princip rada mjernih instrumenata i način korekcije mjera - Definira mjere kvalitete obrade 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje postupke kontrolnih mjerenja - Primjenjuje postupke i procedure za provjeru kvalitete obrade - Modificira parametre obrade u skladu s rezultatima kontrolnih mjerenja
<p><u>Osiguranje kvalitete gotovog proizvoda</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prepoznaje točnost mjera i funkcionalnost proizvoda, u skladu s tehničko-tehnološkom dokumentacijom - Definira mjerne veličine i postupke mjerenja - Kratko opisuje norme osiguranja kvalitete - Definira sadržaj tehničko-tehnološke dokumentacije 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje odgovarajuće metode i uređaje za mjerenje - Uspostavlja odnose između mjernih veličina - Primjenjuje norme za osiguranje kvalitete - Primjenjuje relevantne pravilnike - Provodi međukontrole i finalne kontrole - Provjerava sadržaj tehničko-tehnološke dokumentacije
<p><u>Primjena mjera zaštite na radu i protupožarne zaštite</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Definira mjere zaštite na radu - Opisuje značaj primjene sredstava zaštite na radu i protupožarne zaštite - Prepoznaje ispravnost sredstava zaštite na radu i protupožarne zaštite - Opisuje mjere za pružanje prve pomoći 	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrđuje ispravnost sredstava zaštite na radu - Primjenjuje mjere zaštite na radu - Utvrđuje ispravnost sredstava protupožarne zaštite - Primjenjuje mjere zaštite od požara - Utvrđuje ispravnost energetske i radnih vodova - Primjenjuje mjere za zaštitu od buke - Primjenjuje mjere za pružanje prve pomoći - Koristi se zaštitnom odjećom i opremom za ličnu zaštitu na radnom mjestu
<p><u>Provođenje mjera zaštite životne sredine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kratko opisuje mjere i načine odlaganja otpadnog materijala - Definira mjere zaštite životne sredine, u skladu s važećim propisima 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjenjuje pravila i mjere za zbrinjavanje i odlaganje otpadnih materijala, u skladu sa zakonskim odredbama - Primjenjuje propisane mjere za zaštitu okoline

<p>Članovi radne skupine za izradu standarda zanimanja</p>	<p><i>Radnu skupinu za izradu standarda zanimanja formirala <u>Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje</u>, uz podršku projekta GIZ "Stručno obrazovanje"</i></p> <div style="text-align: center;"> Implemented by giz <small>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH</small> </div> <p><u><i>Privreda i obrazovanje:</i></u></p> <p>Ahmet Pelko, dipl. ing. strojarstva – direktor <i>JU SMŠ, Mostar</i> Marin Kalinić – Odjel za tehničku pripremu, <i>Lignum, Mostar</i> Rajko Rađević – šef tehničke pripreme <i>Nova DI Vrbas, Banja Luka</i> Alija Hujdur, dipl. ing. strojarstva – <i>Maoles d.o.o., Mostar</i></p> <p><u><i>Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, PJ za SSO:</i></u></p> <p>Dušan Sarajlić, dipl. ing. – šef odsjeka za VETIS, obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje, <i>koordinator radne skupine</i></p> <p><u><i>Međunarodni ekspert:</i></u></p> <p>Oliver Muehleitner – sudjelovanje u anketiranju kompanija i funkcionalnoj analizi zanimanja</p>
<p>Datum izrade standarda zanimanja</p>	<p>2018. godina</p>
<p>Predlagač standarda zanimanja</p>	<p>Radna skupina</p>